

Hanna Holopainen vihr

Kirjallinen kysymys vesipuhvelien käyttämisestä maidontuotantoon ja kosteikkojen hoitoon Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Vesipuhveli, englanniksi water buffalo, tuo yleisimmin suomalaiselle mieleen vaarallisen, suuren nautaeläimen. Tämä ensimmäinen mielikuva on afrikan vesipuhveli, syncerus caffer, joka on vaarallinen ja harvinainen savannin villieläin. Sen sijaan kesy vesipuhveli, bubalus bubalis, on ihmisen kanssa yli 5 000 vuotta maatalouskäytössä elänyt nautaeläin.

Maailmanlaajuisesti kesy vesipuhveli (bubalus bubalis) on pääsääntöisesti maatalouskäytössä oleva laji, vaikka villikin kantamuoto on vielä olemassa (bubalus arnee). Kesyjä vesipuhvelirotuja on paljon ja jokivesipuhveista suurin osa on maailmalla maidontuotantokäytössä niin, että jopa 10 % maailman elintarvikkeena käytetystä maidosta on vesipuhvelin maitoa. Aasiassa vesipuhveita on maatalouskäytössä määrällisesti enemmän kuin Euroopan alueella on nautoja yhteensä. Kyseessä on siis maailmanlaajuisesti varsin yleinen talouseläin.

Maatalouskäytössä vesipuhveli on monipuolinen laji. Se hyväksikäyttää yksinkertaista ja kärkeää ravintoa tuottaen niin maitoa kuin lihaakin. Pötsin bakteerikanta on lehmään (bos taurus) verraten monipuolisempi ja lanta on erinomaista maanparannusainetta. Vesipuhveli sopii erinomaisesti kosteikkoluonnon monimuotoisuuden lisääjäksi.

Tieteellistä tutkimusta vesipuhvelista on tehty maailmalla runsaasti niin lisääntymisen, ravinnonkäytön, maidontuoton, liha- ja maitokoostumuksen, kosteikkolaidunnuksen yms. osalta. Suomeen ensimmäiset vesipuhvelit saapuivat tuotantoeläimiksi Kangasniemelle ruotsalaiselta lypsytilalta vuonna 2018. Lähtötilalla on oma meijeri, missä tuotetaan vesipuhvelinmaidosta mozzarellaa sekä muita erikoisjuustoja. Kyseiset vesipuhvelit ovat rodultaan maidontuotantoon jalostettuja Välimeren vesipuhveita.

Suomalaisessa ja EU:n elintarvikelainsäädännössä rinnastetaan toisiinsa nautaeläiminä vesipuhveli (bubalus bubalis) sekä nauta (bos taurus) eläimistä saatavien tuotteiden (liha, maito) osalta. Suomen lainsäädäntö maidon osalta on yhteneväinen EU:n lainsäädännön osalta ja maitohygienialaisissa vesipuhvelin maito rinnastetaan lehmän, vuohen sekä lampaan maitoon.

Suomalaisessa eläinsuojeluasetuksessa vesipuhveli (bubalus bubalus) on kuitenkin määritelty tarhattavaksi eläimeksi ja rinnastettu mm. rämemajavaan, saksanhirveen sekä amerikanbiisoniin (bison bison). Lisäksi Suomen nautaeläinpalkkioasetuksessa, joka on tullut voimaan tänä vuonna 2021, vesipuhveli ei ole mukana tuettavissa nautaeläimissä edes tarhattavien eläinten osalta ku-

Kirjallinen kysymys KK 653/2021 vp

ten biisoni, joka on luokiteltu samaan kategoriaan voimassa olevassa eläinsuojelulaissa. Myös Suomen eläinsuojelulain tekstissä latinankielinen lajimääritelmä on bubalus bubalus, mutta maailmanlaajuisesti käytetty latinankielinen termi on bubalus bubalis.

Uudessa valmisteilla olevassa eläinsuojelulaissa vesipuhveli on yhä rajattu Suomessa ainoastaan lihantuotantoeläimeksi. Elintarvikelakien osalta Suomessa on lainsäädäntö ollut vuosia valmiina vesipuhvelinmaidon jalostuksen osalta, mutta maitoa ei saa tuottaa, sillä eläinsuojelulain perusteella vesipuhvelia ei saa lypsää tuotannolliseen tarkoitukseen.

Kokonaisuutena suomalainen eläinsuojelulainsäädäntö määrittelee nyt maidontuotantoon jalostetun kesyn vesipuhvelin lajina täysin eri tavalla kuin mikään muu EU-maa. Tämä asettaa suomalaisen viljelijän EU:sta katsoen kummalliseen valoon: ensinnäkin suomalainen maatilallinen asetetaan eriarvoiseksi yrittäjyydessään rajaamalla vesipuhveli pois nautaeläinpalkkioista, maidontuotannosta ja alun perin myös lihantuotannosta. Toiseksi nyt lainsäätäjän kannanotto on, että niin nykyisen kuin tulevan eläinsuojelulain perusteella suomalainen karjatilallinen ei onnistu lypsämään vesipuhvelia siten, että eläin voi hyvin.

Suomessa vesipuhveli tulisi kuitenkin nähdä uutena mahdollisuutena ympäristöystävälliselle maatalousyrittämiselle järvien pirstomassa maassamme. Vesipuhveli toimii luonnollisena raivajana umpeenkasvaneille kosteille joutomaille ja järvenpohjukoille; avoin vesistö lisää paikallista luonnon monimuotoisuutta ja samalla sivutuotteena tulee maatilayrittäjälle niin maitoa kuin lihaa, josta voidaan jalostaa kotimaisia erikoistuotteita.

Suomalaisilta kotieläintiloilta ei tule myöskään rajata pois mahdollisuutta pitää vesipuhveleita maidontuotantoon ensi sijassa ja perustaa esim. mozzarellajuustoloita. Eläinten hyvinvointi tulee varmistaa muuten kuin kieltämältä kaikilta suomalaisilta vesipuhveleiden maidontuotanto, vaikka se on sallittu muualla maailmassa ja vesipuhvelia on pidetty maidontuotantoeläimenä jo ennen ajanlaskun alkua.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta vesipuhveleita voidaan käyttää maidontuotantoon ja kosteikkojen hoitoon myös Suomessa kuten muuallakin maailmassa?

Helsingissä 19.11.2021

Hanna Holopainen vihr